

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Egész évre	12
Félévre	6
Negyedévre	3
Egy óra	1
— Egyes szám ára 4 kr. —	

Hirdetések

A kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
írodákban.

Megjelenik mindennap

vasár és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1898.

XXVII. évfolyam, 125. szám.

Péntek, június 3.

A nagy kérdés.

Nagybecskerek, június 3.

A képzelhető legröszszabb kilátások közt nyitották meg tegnap az osztrák birodalmi tanács ülését. A tárgyhöz, mely még mindig napirenden van, — nyelvbizottság kiküldése, — még vagy hatvan szónok van feljegyezve, dacára annak, hogy a kormány csatlakozott a vonatkozó indítványhoz és beleegyezett a nyelvbizottság kiküldésébe. Hogy ez az indítvány mikor kerül szavazásra, lehetetlen belátni.

Időközben néhány olyan incidens fordult elő Ausztriában, melyek új táplálékot adnak a németek obstrukciójának. Az egyik ilyen eset a „Reichswehr“ nevű bécsi hírlap megvételére vonatkozik, ami miatt a németek Badeni volt miniszterelnök ellen vád alá helyezési indítványt fognak tenni és indokolni. Ez az indítvány ismét a szónokok egész taborát teszi harckészűvé és ismét hetek fognak elmúlni, mielőtt más tárgyat lehetett volna tanácskozás alá venni. Most ehhez járult még a gráci községtanács feloszlata a Thun-miniszterium által.

Régi história, — és bizonyítvánnyal szükségtelen, hogy csak most frissítsék fel, — hogy mi volt a feloszlata előnye; de a rend végett és mert az előző események körülbelül egy évre nyulnak vissza, röviden megemlítjük, hogy a tavalyi gráci német tüntetések alkalmával az ott állomásozó bosnyák zászlóalj vezényelték a tüntetőket ellen, amikor is egy sortűz alkalmával a katonaság egy asztaloslegényt agyonlőtt, kinek temetésén az egész város résztvett. A lakosság azóta ismételtelen is inzultálta a bosnyák katonaságot, a községi képviselőtestület pedig elhatározta, hogy az agyonlőtt fiatalembernek közköltéségen emléket állítat. Ezután következett a harminchárom tartalékos tiszt lefokozása, — csupa gráciak, akik a tüntetésekben

résztvettek. Ezt az esetet követte számos német tartalékos tiszt leköszönése s utóljára a gráci községtanács határozata, melylyel tiltakozott gróf Gleichpach volt miniszternek gráci főtörvényszéki elnökké való kinevezése ellen. A többi ismeretes: a községtanácsot feloszlatták és a felebezés lehetőségét is elvették tőle.

Ez az erélyes beavatkozás, melyet az osztrák kormány a németek ellen alkalmaz, elkeseredést szül s magán viseli a jó viszony határozott megszakításának minden jelét. És megvan a háboru a Thun-kabinet és a gazdasági kiegyezés ellen Magyarországgal, melynek különben is elkeseredett osztrák ellenségei hihetetlen eszközökkel fognak küzdeni a kiegyezés ellen.

És ez a válságos állapot Magyarországon olyan közvéleménnyel találkozik, amely a magyar érdek őszinte és határozott megvédelmébe végett szilárdan és hűen fenn akarja tartani a közös vámterületet és tántoríthatatlanul ragaszkodik a szerződésekhöz, melyeket előkészítettek s melyek már a képviselőház előtt fekszenek. De a magyar nemzetnek ebbe a politikailag okos és határozott többségébe egy hóbortos ellenzék mindennap új jelszókat hajt, melyek, mint pillanatnyi szemfényvesztés, hatnak s rövid visszhangot keltenek, de alaposabb vizsgálat mellett kitérnek róluk, hogy üresek és tehetetlenek.

A külfölddel szemben való külön vámterületről és a két állam belső közöségéről szóló jelszó ép oly izetlen és üres, mint a külön fogyasztási területtel való közös vámterületről kiadott jelszó; még kevésbé látszik elfogadhatónak a teljes gazdasági elkülönítés, melynek az elkerülhetetlen vámháboru a következménye s a magyar közép- és kisbirtok elkerülhetetlen romlását kell maga után vonnia. Hiába biztatnak bennünket azzal, hogy a vámháboru az osztrák iparnak is a tönkjét jelenti; nincs kedvünk, még ha ez okvet-

len be is bizonyulna, öngyilkosságot követni el azért, mert, amint magunknak elképzeltük, boszut akarunk állni Ausztrián.

— Beszámoló. Hieronymi Károly, Arad város képviselője, a hó 5-én kerületébe utazik, hol beszámolóját tartja meg.

Gajári Ödön szombaton a délutáni vonattal, több képviselő barátja kíséretében Csongrádra utazik, hogy választói előtt beszámoljon ténykedéséről. A mint értesülünk, Gajári Ödön beszámolójában a kiegyezési ügyekkel tüzetesen fog foglalkozni.

HIREK.

Tájékoztató.

Június 5. A torontáli g. e. közgyűlése.

Június 6. Szerb műkedvelői előadás.

Június 12. A jótékony négyzet mulatsága.

Június 27. Városi közgyűlés.

A villamos világításal ellátott gőzfürdő reggeli 6 órá-
tól nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután
6 óráig; minden délután zuhanyfürdő.

— A kereskedelmi miniszter Nagybecskereken. Báró Daniel Ernő, m. kir. kereskedelmi miniszter tegnap dr. Pap Géza országgy. képviselő társaságában Nagybecskerekre érkezett s itt részt vett a Tisza ármentesítő társulat ülésén. Báró Daniel délután kiment Elemérre, este pedig visszautazott Budapestre.

— Küldöttség a miniszternél. Pancsováról írja levelezőnk: A tanácsgyűlés küldöttsége tegnap utazott Budapestre, hogy Wlassics Gyula közoktatásügyi minisztert a délmagyarországi tanítók Pancsován tartandó nagygyűlésére meghívja. Ugyan e célból teszi tiszteletét a küldöttség br. Daniel Ernő kereskedelemügyi miniszternél is. A küldöttség tagjai: Mattanovich Adolf polgármester, Schenk Jakab a délmagyarországi tanítóegylet elnöke és Kerner János főkegyeleti főnök.

— Becskerekiek Londonban. Három kitűnő polgártársunk, nevezetesen Franz J. L., Lovieser Mihály és Haidegger Ödön urak a múlt héten utra keltek s mint onnan jelentik, tegnap szerencsésen Londonba érkeztek.

— A püspök bérmautja. Dessewffy Sándor megyés püspök tegnap délután érkezett Temesvárra vissza titkára, Wittenberger Antal kíséretében Zombolyáról, a hol két napon át a bérmálás szentségét osztogatta híveinek. A püspök vasárnap Lugoson bérmál.

A „TORONTÁL“ tárczaja.

A csók.

Ugy hiszem, mindenki tudja tapasztalásból, hogy mi a csók. De azért mégis kevesen gondolnak annak költői eredetére. S noha némelyek azt vitatják, hogy már Ádám apánk és Éva anyánk is csókolódtak a paradicsomban s e szokást mintegy örökségül utódaikra is áthagyományozták, ez állítás még ép oly probléma tárgya lehet, mint akár magának az emberiségnek ama őszülöktől való származása.

De ne is törődjünk mi a tudós vitások amas állításával, hanem inkább lássuk, mit mond e kérdésre vonatkozólag Firdussi, a híres persza költő.

I. Mahmud, gaznevidi szultán szép palotájában a sok drágaság és kincs közepette legdrágább volt magának a szultánnak szemefénye, féltékenyen őrsözt kincse, saját leánya, Aja. Termete, mint az őz, oly karcsu, lábai oly picinyek, hogy alig láthatók, szemefénye oly büvölő és tűses, mint a regyogó drágakő, nyaka és karjai fehérebbek a liliumnál, picit ajka pedig pirosabb az égető karmazsinnál.

E csodaszép leányra — nem csoda — ha oly büszke és féltékeny volt Mahmud szultán. Soha idegennek meg nem mutatta, mert jaj volt annak, ki merésskedett a gaznevidi bájvirágot megbámulni.

Bizonyára fejével játszott volna a vakmerő

s így egyik alattvaló sem bátorkodott egyetlen pillantásért a saját fejét odaajándékozni a szultánnak.

Ő maga azonban naponként órahosszat elidőzött vele, sokszor nem is szólított hozzá, csak nézte, sokáig nézte e kedves virágot. Aja, a fesledő rózsabimbó, eleinte jó kedvvel türte a ráérszakolt rabságot; egyedüli mulatsága volt, ha szolgálóival a nagy kertben játszadozhatott.

De ilyenkor is ssoros felügyelet alatt állott egy annyira, hogy azt sem tudta, hogy atyján és szolgálóin kívül létezik-e még más emberi lény is.

De hiába való volt a hatalmas gaznevidi szultán éber felügyelete.

Volt ugyanis a szultánnak egy kertésze: Zuppán, kibem leginkább megbizott. Ez öntözte naponként a kertet s ápolta a virágokat, de dolgot elvégezve, neki is azonnal el kellett hagynia a kertet. Zuppán már jó sokáig teljesítette ez egyhangu kötelességét, midőn hogy hogynem felébredt benne a vágy közelebről látni s ha lehet megszólítani a kert legszebb virágát: Aját.

Terve kivitelét jól megtanolván, egyik délután dolgot hamarosan elvégezte s a kertben elrejtőzött. A szultán a szokott időben kedves kis virágát: Aját szolgálóival együtt elbocsátja a kertbe. Beszeg, ha tudja a merésskedést, kikutatja az egész kertet s jaj annak, kit ott talált volna!

Ott lépdél már a kertben a kis Aja szolgálóival együtt; Zuppán, a kertész, leshelyéből éppen jól láthatja. Alig hisz szemének, valami égi lényt vél sétálni a szolgáló leányok között,

kik mellette oly rutak voltak, mint akár fakadó rózsza mellett a kőrök.

Zuppán szive erősen dobogott a várva várt rózsza szemlélésekor, már-már oda akart szaladni hozzá! . . . de végre is meggondolta a dolgot és csendben maradt. Aja egy ideig rabnőivel labdázott, majd sétált és a meghatározott időben visszatért a palotába.

Óh szegény Zuppán! Mily kin lehetett reá nézve, hogy nem láthatta többé a kertnek legdrágább virágát. De gondolta, amit most először megcselekedtem, megtehetem én azt még többször is s majd csak akad alkalom, hogy beszélhetek is a kert gyönyörűségei tündérével.

Napok jöttek, napok mentek s hiába, az alkalom csak nem kínálkozott. De azért Zuppán hűségesen leskelődött s végre vágya teljesült is. Nem hiába, ami késik el nem marad!

Egyik délután szintén reménytelenül ismét elbujt megszokott helyére Zuppán és várta a kedves kis Aja megérkezését. Meg is érkezett az a szokott időben. Vidámabb volt, mint máskor, Zuppán szebbnek is találta és a nagy kertben messze elhallatszott a szép Aja vidám kacagása.

Labdázott most is vidám pajkossággal, de egyszer csak — óh csodák csodája — Zuppán buvóhelye közelébe repült a labda. Épen maga Aja tévesztette el a célt s így ő maga akarta meg is keresni. De mivel már elérkezett a hazamenetel ideje, elbocsátotta hát rabnőit s ő egyedül — legalább így hitte — a kertben a labda keresésére indult. Zuppán dobogó szívvel várta s alig hitt szemének, minél közelebb ment hozzá Aja. Végre megpillantotta a labdát

— **Uj ipartügyi felügyelő.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter Gerster Miklóst a temesvári és szegedi iparkamarák területére ipartügyi felügyelővé nevezte ki.

— **Névmagyarosítás.** Guttman Győző m. á. v. hivatalnok nagybecskereki lakos vezetéknevének „Győri“ re; Gráber János m. á. v. rakfelvigyázó nagykiskindai lakos, valamint kiskoru Ilona és Miklós gyermekei vezetéknevének „Arkosi“-ra; Hladni Miklós m. á. v. állomásfőnök szőregyi lakos, valamint kiskoru Miklós és Arthur gyermekei vezetéknevének „Hadi“-ra; Jovanovics János m. á. v. pályasőr nagykiskindai lakos vezetéknevének „Lukács“-ra; Klefasz Miklós m. á. v. váltóőr szombolyai lakos valamint kiskoru János, Jozefa, Margit, Antal és Péter gyermekei vezetéknevének „Szabó“-ra kért átváltoztatása belügyminisiteri rendelettel megengedtetett.

— **Eljegyzés.** Jokly Lipót kollegánk fia Zsigmond, ki rokonszenves modorával és sokoldalúságával Nagybecskereken is számos jó barátot szerzett magának, jelenleg pedig egy előkelő budapesti betűöntőde élén áll, a napokban jegyezte el Sonnenberg Emma kisasszonyt. Sok szerencsét a fiatal párnak!

— **A nagybecskereki kerékpár-egylet** az egyleti élet élénkítése céljából holnap (szombat) este 9 órakor az egyleti versenypályán épült Marcoin féle vendéglőben társas vacsorát rendez. Et'ap: csirkepaprikás idei burgonyával, turós csusza és félliter bor. Egy teríték ára 1 frt. Jó cigányzenéről gondoskodva van. Felkértenek az egyleti tagok, hogy minél számosabban megjelenjenek. — **A kerékpár-egylet** f. hó 5-én vasárnap társas kirándulást rendez Melenczére. Indulás a Ferencz József térről d. u. 3 órakor. Felkértenek az egyleti tagok, hogy a kirándulásban minél többen részt venni sziveskedjenek.

— **Hitközségi választások Pancsován.** A napokban ejtették meg Pancsován a róm. kath. hitközségi tagok választását, mely alkalommal a következők választottak be az egyháztanácsba: Ifj. Bauer Ferenc, Christán Antal, Golub Ivó, Martin Imre, Wiedmann Mihály, Mattanovich Adolf, Radoszavlyevits Károly, Kiss András és ifj. Christán Alajos. Póttagok lettek: Amberg József, Jancsák Károly, Luncz Alajos és Romcevicz József.

— **Tizennégy párbaj.** Három éve már elmult, hogy Gallovich Jenő volt debreczeni hírlapíró, ki a „Torontál“-nak is rövid ideig munkatársa volt, az első párbajt megvitte Debreczenben. Azután a párbajok egész sorozata következett, a melyben a főszerepet mindig ő vitte. Hoeszu vizsgálat után a debreczeni törvényszék elé került a tizennégy párbajügy, a melyben az ország számos részéről vannak érdekeltek felek. Gallovich Jenőt akkor két évi államfogházra ítélte a törvényszék, a mit most a kir. tábla — mint debreceni levelezőnk írja — egy évre szállított le. A tábla különben két fél kivételével az összes elítélteket büntetését le szállította.

Aja s nyomban odaszaladt; de ugyanekkor egy merész ugrással előtte termett Zuppán is. Aja e rendkívüli jelenetre mintegy magánkülvili állapotba esett, a szó elakadt a torkán és összerogyott. Zuppán hirtelen felkapván a drága kis Aját, buvóhelyére vitte s ott éleszteni kezdte. Viz nem volt kezénél, csókjaival árasztotta el hát kertje legzebb virágát s ez élesztési módnak végtére is meg volt a hatása. Aja csak most nézte meg jobban Zuppánt, neki bátorodott s bizony még ő biztatta aztán: édes Zuppánom cuppantunk még egyet! Szóval a kertész virágába és a virág ápolójába fülig szerelmeselek lettek s bizony még azután is sokszor megpróbálták a jónak bizonyult élesztési módszert. S száz szónak is egy a vége: A szép virágot a kertész nyerte el, ki egyszersmind a hatalmas Mahmud utódjává is lett.

Eddig tart a perzsa költő elbeszélése.

S ebből két dolgot tanulhatunk meg, hogy t. i. perzsa felfogás szerint a csók mint életmentő szer szerepelt először az emberiség történetében; másodsor pedig nyilván nagy élvezetet talált benne Aja és Zuppán is, mert más-különbönb nem cuppantottak volna még aztán is oly sokszor.

S hogy a csók akkor a legédesebb, ha csuppan — a szakértők legalább ezt állítják.

A ki nem hiszi, ám próbálja meg!

Bálint Károly.

— **Törvényjavaslat a mérnöki címzésről.** Ausztriában az osztrák kormány törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé. E javaslat csakis olyanoknak engedi meg Ausztriában a mérnök címet, a kik valamely osztrák technikai főiskolán szabályszerűen befejezték tanulmányukat és sikeresen letették a mérnöki vagy építészeti pályára képesítő vizsgákat. Arról, hogy a külföldi főiskolákban végzett technikusokat megilleti-e Ausztriában a mérnöki cím, a belügyminiszter rendeleti uton fog intézkedni.

— **A vicinálisok adóhátralékainak behajtása.** Egyik vármegye alispánjának a megye területén levő helyi érdekű vasutak utadó-hátralékainak behajtása ügyében fölvetett kérdésére érdekes választ adott legközelebb a kereskedelmi miniszter, egyetértésben a pénzügyi és igazságügyi reszortokat vezető társaival. Kijelentette ugyanis, hogy a vicinálisok utadó hátralékainak behajtásánál a törvény (1881: LXI. t.-c. 26. §.) megszorító rendelkezései föltétlenül alkalmazandók, vagyis ily esetekben a végrehajtás csakis az egész vonalra és tartozékaira együttesen, nem pedig külön-külön is vezethető. Az idézett törvénybeli rendelkezésüknek célja ugyanis, ugymond a kijelentés megokolása, a vasuti üzlet és forgalom háborítatlan főtartása, ezt a célt pedig a közigazgatási uton történő végrehajtásoknál sem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezt egyébként nem is tekintve, teszi hozzá a miniszter, a nevezett törvénycikkely kivételes jellegű, miért is annak anyagi rendelkezését és az általa nyújtott kedvezmények minden irányban főtartandók.

— **Az O. M. bank az egyetemnek.** Az osztrák-magyar bank értesítette Hercegh Mihály egyetemi rektort, hogy a császárbürokrácia alkalmából az egyetemi kórház-alap javára 10,000 forint alapítványt tesz. A bank a föltételeket még nem közölte.

— **Nagy zivatar.** Tegnap délután Bécsben és környékén roppant zivatar dühöngött. Irtózató villámlás s mennydörgés ijesztette az embereket, mialatt oly sötétség állott be, hogy mindenütt lámpát kellett gyújtani. Mint a meteorológiai intézet jelenti, két zivatar egyesült és csak úgy magyarázható meg, hogy teljes két óráig tartott. Számos baleset történt. Az Untere Donaustrassaban a villám egy leányt sújtott agyon, ki épen az ablakot akarta becsukni. A harmadik kerületben a villám egy fiatal asszonyt érintett, a ki megsiketült. A második kerületben levő papirgyárba hétésser ütött be a villám. A lerchenfeldi és ottakringi kerület teljesen víz alatt áll. Az Augarten kerületben négy házat gyújtott meg a villám. Ober-St.-Veitban a víz oly magasan állott az utcákban, hogy egy kis leány, a ki háza akart menekülni, belefullt. Számos ház fedele beomlott. Unter-St.-Veitban a villám a távirtdahivatalba ütött és a távirtda és telefonkészülékeket rongálta meg. A bécsi új villamos városi vasut felső vezetéke annyira megrongálódott, hogy a forgalom megakadt.

— **Lutri és forradalom.** Ismeretes dolog, hogy a lutrinak legfanatikusabb hívei az olaszok. A lutridüh természetesen a milánói forradalomból is tökélet kövösolt. Vén asszonyok, lutris mamák kisütötték a 7-es, 18-as, 11-es és 90-es számot, mivelhogy 7-én tört ki a forradalom, a 18-as szám vért jelent a lutri kabalában, a 11-esnek jelentése forradalom, a 90-es pedig nagy esemény. Legfurcsább pedig a dologban az, hogy a forradalmi számokat sorra mind ki is huaták. Egy szabóságéknak ennek révén kerek százezer lírát nyert. A mi ambót, ternót kihuztak, az pedig megszámlálhatatlan. Még olyan lutri-koppasztást nem látott a világ! S a mi a legnagyobb baj, mi magyarok már nem is élvezhetjük ennek a tapasztalatnak a tanulságait, mivelhogy nincs már lutrink.

— **Elfogott pénzhamisító.** Hamis koronák igen nagy számmal jöttek egynehány hét óta Radnán és Lippán forgalomba. Bartha lippai csendőr-örvezető öt hete üldözi Igricz Nikolaje szentesi román gazdát, kire alaposan gyanakodott, hogy a hamis pénzt ő hozza forgalomba. Szombaton a lippai hetivásáron sikerült a jó madarat kézrekeríteni, épen akkor, mikor egy hamisított koronát értékesíteni akart. A hamis pénzdarabot igen könnyen meg lehet ismerni. A színe sötét, a szegélyben a „Virbus unitis“ teljesen hiányzik, mert a hamisítók az osztrák veretű koronákat utánosták. Igricz még nem vallotta meg, kitől kapja a hamisítványokat, de valószínű, hogy ő maga a pénzgyártó.

A fürdőprospektusok szezonja.

Nagybecskerek, június 3.

A prospektus-ember április végén születik és október végén szünik meg. Lehet, sőt valószínű, hogy létezik az év többi hónapjaiban is, de ennek a létezésnek minden megnyilvánulása ezeknek a időhatásoknak a keretei közé esik. Szóval ő is idény-ember, akár a jégkirály, vagy a keringőherceg.

Létezésének első tárgyi megnyilvánulása — egy levelezőlap. A levelezőlap valamelyik fürdő igazgatóságához címeződik és prospektus irányában tudakozódik. Az eredménye egy vékony füzet, a mely ódai szárnyalással szól a fürdő páratlan előnyeiről. A sétányokról, a zuhanyokról és a gyógyhatányokról. Mikor a prospektus-ember először veszi kezébe a könyvet, csodálatos metamorfózison megy keresztül. Az arca átszellemül, a szemei a lelkesedés tüzeben ragyognak, a keble lázasan liheg. A kék gyorsabb forgásra hajtja ereiben a vért. Nem bír többé magával: a szenvedély urrá lesz minden idege fölött, a prospektus ember érzi, hogy megtalálta saját magát.

Es ettől kezdve a prospektus-ember élete egy szakadatlan, lázas munkálkodás. Ennek a munkálkodásnak meg vannak a maga korszakai.

Az első korszak az anyaggyűjtés korszaka. A kellekei — egy fürdői almanach, egy kézi atlasz, egy glóbus, tíz üveg jó fekete tinta, egy doboz toll és háromezer levelezőlap. Április végétől május végeig a prospektus ember egyebet se csinál, mint levelezőlapokat ír. A fürdői almanachból kikeresi a fürdők címeit, a kézi atlasz segítségével geográfiailag osztályozza őket, a glóbuson utána néz a dolognak és a tíz üveg tintából a doboz tollal megírja a háromezer levelezőlapot, a melyeken prospektust kér.

A fürdődirektorok előzékeny emberek és a prospektusok nem késnek sokáig. A háromezer prospektus megérkezik előbb egyesével, azután tizesével, végezetül — postakocsi-számbra. A prospektus-ember uszik a kéjben és prospektusban.

Azután jön a második korszak. Az osztályozás korszaka. A prospektus-ember rendesi a késletét. Elrakja a kincseit geográfiai, higienikus, klimatikus és gazdasági szempontok szerint. Egyik osztály az olcsó magaslati, a másik az elegáns világ, a harmadik a kellemes magányos, a negyedik az üde terep, az ötödik az osondus enyhe, a hatodik modern pompás fürdő és így tovább.

Es a foglalkozás eltart június végéig. Erre az időre az anyag már rendezve van és prospektus-ember életének harmadik szakasza következik: a tanulmányozási korszak. Ez a legfontosabb és legtartósabb. Az anyagot értékesíteni kell. A prospektus-ember hozzáfog a prospektusai olvasásához. Az olvasás nem „öncél“ tehát, összehasonlító alapon történik. A prospektus ember összehasonlít, egybevet, kombinál, permutál szóval tanulmányoz. Statisztikákat készít az árakról, mérlegi a „hatányokat“, összehasonlítja az eredményeket és egyuttal végzi azokat a melékstudiumokat is, a melyek a főtárgy alapos megismeréséhez okvetlenül szükségesek. A fő ezek között a közlekedési viszonyok ismerete. Ennél fogva a prospektus-ember beszerzi a háromezer fürdőhöz vezető vonatok menetrendjeit, kikutatja a legkellemesebb utirányt és megcsinálja a menettarveket.

Látványos, hogy ez nem kis munka. A prospektus ember soha sincs jobban elfoglalva, mint a nyári szünideje alatt. A hajnal már a könyvei előtt és térképei között találja és itt éri az éjféli óra is.

Mint tanácsadó megbecsülhetetlen. Egy eleven fürdő-lexikon. Nincs az a szerény kúteg, ritkán előforduló zsába, vagy jelentéktelen hűdés, a melyre tüstént ne tudna ajánlani tíz kitűnő fürdőt kimerítő felvilágosításokkal egyetemben. Ő maga az abszolút prospektus: ékesszóló, alapos, megbízható és körülmenyes.

Minden ismerésének ajánlott már fürdőt, csak ő maga tanulmányoz rendületlenül tovább. Kutatja az igazit, a páratlant, a mindeniken felülállót. Ezért nem hagy figyelmen kívül egyetlen prospektust sem. A szakadatlan tanul-

mányozás még jobban lesoványítja, még jobban elgyöngíti, az idegeit még jobban tönkreteszi.

A prospektus-ember érzi, hogy sietni kell a fürdőre. Ezért egygyé tesz éjt és napot. Buvárkodik, fárad, verejtékezik: de az eredmény végre se maradhat el.

A prospektus-ember végre megtalálta a maga fürdőjét. El azonban nem utazik. Mert akkor már november elseje van, a mikor csak az egyenlítő alatt utazik fürdőre a szerezsen intelligencia.

Szigma.

Irodalom és színészet.

== Drámai bemutató Nagy-Szent-Miklóson. Echegaray „Folt, a mely tisztit” világhírű színművét szerdán mutatta be a nagy szentmiklósi közönség előtt Kunhegyi társulata. Az előadás teljes mértékben birta a közönség érdeklődését. A telt ház élvezettel hallgatta Echegaray remekét: nem volt hiány zajos tapsokban sem. A szereplők közül F. Lányi Irma (Mathilde) sok hávval, szenvedélyvel játszott. Kende Paula Henriqueta szerepében jó volt. Rajz Ödön (Don Fernando) sok bensőséggel játszott. Kunhegyi, ki pénteken Trilby-t adhatja naponta a színműirodalom javát hozza előadásra, megérdemli a nagyszentmiklósiak és a környék meleg pártfogását. pr.

== A tizparanosolat. Fővárosi levelezőnk írja: A Budai szinkörben tegnap este Zichy Géza gróf „A tizparanosolat” című vígjátéka került először színpadra. A darab annakidején Pozsonyban, hol szintén Krecsányi társulata adta elő, nagy tetszést aratott. Egy 19 éves fiatal gróf a vígjáték hőse, ki rossz társaságba keveredik s egymásután követi el mindazokat a bűnöket, melyeket a tizparanosolat tilt. A darab természetesen házassággal végződik és így remélhető, hogy az ifjú gróf, ki ideálját vezette oltárhoz, ennek oltalma alatt megjavul. A szereplők között egyedül Dezséry tetszett a nevelő szerepében, ki ezuttal is bemutatta sokoldalú tehetségét. A szinkör színtől megtele és zúgó tapsok hívták a szerzőt, ki azonban nem jelent meg.

== Mit nem szabad az igazgatónak. Az aradi színtársulat igazgatója, aki az idén a nagyváradi szinkörtől elesett, a nyár folyamán ide-oda viszi a társulatát. Az első nyári állomás Békés-Csaba volt, ahol az idény pünkösdkor már véget is ért. Itt történt meg, hogy az igazgató a tekintetes színiügyi bizottságtól intő-levelet kapott, amelyben arról volt szó, hogy az esetben, ha a hibát még egyszer elköveti, a színházat azonnal elveszítik tőle. Most már az a kérdés, hogy mi volt az a hiba, amivel az igazgató a színiügyi bizottság megintését provokálta. Hát bizony ez semmi más nem volt, mint az, hogy egy darabot — kétszer adatott elő. A színház ugyan a második előadás alatt is megtelt, de azért az igazgató erősen vigyázott, hogy többé meg ne ismétljen egy darabot s a színiügyi bizottság haragját magára ne vonja. Azok a színiigazgatók telet, akiket sorunk majdan Békés-Csabára veszt, ne feledkezzenek meg arról, hogy Csabán egy darabot csak egyszer szabad előadni. Be jól tette a belügyminiszter, hogy legújabb javaslatában a színiügyi bizottságok hatáskörét az adminisztratív ügyekre redukálta.

== Budapesti művészek Temesváron. Az az előkelő művész-társaság, amely a minap Szegeden rendezte együttes előadásait, tegnapelőtt Temesvár műértő közönségét hódította meg. A rendezést ezuttal is Reiner Ferenc vállalta magára. A hangverseny a Vigadó nagytermében folyt le amely az alkalommal a legelőkelőbb közönséggel szorongásig megtelt. Az előadásban közreműködtek Dióssy H. Berta, Kürty Klára, Ligeti Juliska, Somló Emma és Tollagi Adolf, akiknek művészetét a közönség lelkes tetszés nyilvánítsaival és koszorúkkal jutalmazta.

== Csöndes évek. Törökök dulása, a németek garázdálkodása és a kurucvilág eszterféléi izgalmi végkép kimerítették az országot. A forrongások, a küzdelmek idejére csöndes évek következtek. Az egész nemzetre valami mély-séges letargia borult, olyan volt, mint a fáradtságtól összerogyott ember, kinek tagjai elszabadnak és a kinek szemére nehéz, kábitó álom

nehézedik. Dermedtségéből csak egyszer reszen fel az ország, midőn a Pero féle parasztlázadás tör ki, mint a vihar alól elpattanó tűz, hogy egy-két lobogás után újra elhamvadjon, mert a szegény parasztnépnek újra fegyvert ad kezébe az elkeseredés, újra erőszakkal próbálja magáról lerázni a szörnyű terheket, melyeket urai, a nemesek, raknak kiméletlenül vállára. A birtok a főnemesség kezében halmozódik össze, a 600 ezer holdas uradalom nem tartozik a ritkaságok közé, de az adót, a hadiségélyt a paraszt fizeti. Ez mindezek fejében nem kívánna az ő együgyűségében egyebet, mint egy kis földet, melyről elmondhassa, hogy az övé, hogy tudja: miért fárad, miért gyötrődik. Ez a vágy az, melyet a lázítók veszedelmes tüzzé szítanak benne, ez a vágy az, mely a lázadások alkalmával vaddá, kegyetlenné teszi és ez a vágy az, melyért aztán akasztással, kerékbe töréssel büntödnék. Így történt ez a Pero-féle lázadás után is. A nemes-ség nem okult most sem, mint nem okult 1437-ben és 1514-ben. Akasztófával és kerékbe töréssel akarta meggyógyítani ama sebeket, melyeknek fájdalmát csak egy kis méltányosság és engedékenység csillapíthatta volna. A „csöndes éveknek”, a jelszó lázadásnak ez érdekes történetével, továbbá Mária-Teréziának a nép érdekében tett intézkedéseivel foglalkozik Benedek Elek, a Magyar nép multja és jelene című pazar díszszel kiállított hatalmas munkájának ép most megjelent 13-ik és 14-ik füzeté, melyek mind-egyike méltán sorakozik az előbbiekhöz, mint-hogy ugy az előadás módja, mint a tözsgyökere magyaros stílus és történeti alaposág tekintetében a legszigorubb kritika igényeit is felülmulják. Az Athenaeum kiadásában megjelenő munka egy-egy füzeté 30 krajcárért kapható.

Toll-csömör.

Május végén kezd már az írótoliba beleesni a csömör, mint ahogy bele esik a moly a legkifogástalanabb bárszony butorba.

Mert a tollnak nagyon jó gyomra van ugyan, de így május végén egyszerre csak hurutot kap attól a sok vértől, kacásától, amelyet éven által elfogyasztott.

A hurutos toll aztán a legostobább valami a világon. Nem lehet semmire sem használni. Egyszerűen be van rugva a tentától és ilyenkor nincs benne egy garasára ötlet.

Olyan, mint valami ügyetlen társalgó, akinek a szótára két szóból telik ki: Igen, vagy: Nem. Ilyenkor a toll csömörben szenved. Máskor a tollat csak be kell mártani a tentatartóba és képes önmagától egy regényt írni, de egyszer csak belelül a csömör, aztán mekötli magát és nem ír még piros tentával se.

Pedig a piros teuta olyan a tollnak, mint az embernek a pezsgő.

A közönséges róz-toll csak a legritkább esetekben jut ahhoz, hogy piros tentában daskálódhassék, ludtoll meg éppen nem. Hanem a tollak arisztokratái, az acéltollak minden bilanc (ez a tollakra nézve az, ami az embereknek a bankett) alkalmával nyakig járnak a Carminben.

A Carmin az a tollnak, a mi nekünk a Duminy. Hanem ilyenkor, amikor a tikkasztó meleg miatt beleveszi magát a tollakba a csömör, még ha miniszter-papírost tesznek eléje, akkor se ír.

A tolleszmör csak egy fajta tollat kiméli: a szerelmes tollat.

A szerelmesek tollába sohasem esik bele a féltelmes csömör. Ezeknek a tollaknak akkor is végtelen sok a mondanivalójuk, amikor semmi egyéb nem történik a világon, csak éppen megvirrad meg bealkonyodik. Hanem a többi tollak rendre megkapják a tolleszmört.

És a fürdőre vágyó asszony nem olyan ábrátos, nem olyan csökönyös, mint az a toll, a melyikbe beléülött a csömör. Az asszonynyal lehet aludni, hogy egy hóval később menjen fürdőre, hogy öt ruha helyett csak három csináltasson, hogy ne Wiesbadenbe menjen, hanem Melenczére; de a fáradt toll olyan, mint a kömives, amelyik nyomban abbahagyja a munkát, ha kiharangoznak a munkából.

Igy vagyok most én is a tollammal. Kezd beleesni a csömör és szörnyen lamentál, hogy szabadságra akar menni. Én bizatom, hogy még ráér, ígérem neki, hogy fogok valamit neki ígérni, de a hálátlan fráter, aki üveg-számra itta a legfinomabb tentát, amit csak Leo-hardi gyártott, elpusztított annyi kutyanyelvét, amennyit csak akart, most meg piros tentával se akar írni.

No de legyen neki igazsága. Nem írni sokszor okosabb dolog, mint írni. Aztán példát veszek az öreg házaló-zsidóról, aki, mikor az országuton rá akart gyújtani és a szél mindig eloltotta a gyújtást, egész kedélyesen fogta fel a dolgot és így szólt:

— Mboh! Hát moszaj nekem piphálni? Nem moszaj nekem piphálni.

Nekem se „moszaj” írnom.

Carolus.

Táviratok.

Krisis Franciaországban.

Budapest, június 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból jelentik: Irányadó körökben nem tartják lehetetlennek, hogy a tegnapi szavazás, melynél a kormány csak egy szavazattöbbsége volt, a Méline-kabinet bukását idézi elő. A mai ülés alkalmával Dechaulet választották meg elnöknek 4 szótöbbséggel.

Az abruzzoi herceg halála.

Budapest, június 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból jelentik: Az olasz király unokaöccse a klondyki expedíció alkalmával a tengeren elpusztult.

A háború.

Budapest, június 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Immár bizonyosnak látszik, hogy heves ütközet volt Santiago de Kuba előtt. A spanyol forrásból származott azon hírt, hogy az amerikai flotta nagy vereséget szenvedett, megerősíti egy new-yorki távirat, mely szerint Schley tenger-nyugati megvizsgálta az ütegeket s azokat sokkal erősebbeknek találta, mint hitte volna. Sampson elfogatásáról nincsen hír. Madridi hírek szerint három amerikai hajót tettek tönkre.

A tőzsdéről.

Budapest, június 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat és vételkedv gyenge, árak tartósak. Kötetett:

Buza májusra	12:10—12:11
Buza szeptemberre	10:04—10:06
Kukorica júliusra	5:25—5:25
Kukorica őszire	5:70—5:72
Repece	12:20—12:40

Szerkesztői üzenetek.

A jutalmak ellen. Cikkét legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük. Mi igenis abban a nézetben vagyunk, hogy a gyermekek szorgalmát ily módon is meg kell jutalmazni. A felnőtt ember tudja, hogy maga-magának tanul, de a gyermek szorgalmát a jutalom nagyon fokozza, legyen az bármilyen igénytelen dolog is.

Cs. P. J. A verseskönyvet megkaptuk. Nagyon szívesen vesszük, ha Onirról bírálatot.

Kíváncsi. Hogy mittevő legyen, ha egy ur nagyon tüzesen csókolja a kezét? Nézzen rá mérgesen és húzza ki a kezét az ő kezéből. A dolog különben megbocsátható ha májusban vagy júniusban történik, mert ezekben a hónapokban sokkal — szerelmesebbek az emberek. Persze csak a férfiak.

Zs. Az aratási kilátások igen kedvezőek. Tegnap egy kis eső is volt. Üdv!

X. y. z. Az iránt eltérők a nézetek, hogy hol kellemesebb a nyáron való tartózkodás: hegyek között-e, vagy a tó partján. Mi nem adhatunk ebben a tekintetben tanácsot. Tessék talán a kérdést, vagy megoldani hogy július havát a hegyek között töltsi, aztán pedig elmegy az északi tenger partjára.

D. urnak helyben. A rouge et noir-ban a bankár nem mindig nyer. Attól függ: hányan játszanak és — milyen szerencsével.

P. A. A színházról tessék hetenkint egyszer írni.

VASUT-ÜGYEK.

249.59/98. szám.

Magy. kir. államvasutak.

Ezen vasuton f. évi július hó 1-étől új személydíjszabás lép életbe, melylyel a jelenlegi menet árai részben fölemeltetnek, részben pedig lejjebbittetnek. Ezen díjszabás a magyar kir. államvasutak díjszabás előírásaitól (Budapest, Csengery utca 33. szám) 10 krért kapható.

Budapest, 1898. évi május hó 9-én.

As igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik)

A központi szolgabírói hivatalról.

7844. szám. 1898.

486-1.1

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegyei központi járásba kebeleztet R.-Ecska és Lnkácsfalva községekben megüresedett körszülésznei állásra pályázatot hirdetek. A javadalmazás évi 120 frt fizetés és 1 frt látogatási díj.

Felhivom a jelzett állásra pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket 1898. évi június hó 20-án hivatalomhoz beterjesszék.

N.-Becskeken, 1898 május 29.

Daniel,
főszolgabíró.

3316. szám kig. 1898.

474-3.3

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye antalfalvai járáshoz tartozó Ozora községnél a segédjegyzői állás lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 400 frt évi fizetés, 100 frt lakbér és 4 öl tűzifa élvezete van egybekötve.

Felhivom pályázni óhajtókat, hogy képességeiket, eddigi alkalmazásukat és nyelvismereteiket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi június hó 10. napjáig hozzám terjesszék be, mert a később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Kelt Antalfalván, 1898. évi május 25.

Szavits Gerő,
főszolgabíró.

1. huzás már 1898 június 15-én.
2. huzás 1898 szeptember hó 15-én.

1 forintért **2**
huzásra érvényes

kolozsvári szeretetház
sorsjegyei

4000 nyereménnyel

160.000 korona

értékben.

Kaphatók: a rendező-bizottságnál Kolozsvárt, és minden sorsjegyelárusító helyen.

A bélyegdírv. 209. §-a 2. pontja értelmében bélyegmentes.

473-6.3

4399. szám. 1898.

489-3.1

Árlejtési hirdetmény.

Szerb-N.-Szt.-Miklós község képviselő-testülete egy negyedik ártézi kut fúrását határozta el.

Eme 76 mm. belátméretű ártézi kut fúrására ezennel nyilvános pályázat oly feltétel alatt iratik ki, hogy a pályázni szándékozók kötelezik magukat, miszerint minden anyag hozzáadása mellett avagy anélkül 24, azaz huszonnégy óránként egyezer hektoliter jó minőségű homok- és iszapmentes vizet állítanak elő, mivel csakis ezen feltételnek megfelelő kut lesz átvéve és kifizetve.

Az erre vonatkozó ajánlatok az egy-ségárák tüzetes megjelölése mellett folyó évi június hó 10-ig az itteni községi előjárásához annál inkább beküldendők, mert később érkező pályázatok figyelembe nem fognak vétetni. Részletesebb felvilágosítással a község előjárásága szolgál.

Kelt Szerb-Nagy-Szt.-Miklóson, 1898. évi május 1-én.

A községelőjáróság.

HIRDETMEYNY.

Ő cs. és apostoli királyi Felségének legelső elhatározása folytán ezennel megindittatik a XX-ik magyar királyi államsorsjáték.

melynek remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy abból 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére gyűjtendő alap, 2. a csirkveniczai „László” gyermekkórház, 3. a sólyom-lipcei „Gizella” munkás-árvaház, 4. a Józsv-egyesület, 5. az erdővidéki (Baróti) kórház, 6. a budapesti „Klotild” szeretetház, 7. a kolozsvári jótékony nőegylet, 8. a nagypéteki társulat, 9. a békésmegyei Fehér Kereszt-egylet részesíttessék. E sorsjáték összes, 7691-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint 365,000 koronára rugnak, és pedig:

1 főnyeremény	— —	150.000 korona	10 nyeremény	— —	à 1.000 korona
1 „	— —	50.000 „	20 „	— —	500 „
1 „	— —	20.000 „	50 „	— —	100 „
1 „	— —	10.000 „	100 „	— —	50 „
2 nyeremény	— —	à 5.000 „	1000 „	— —	20 „
5 „	— —	2.000 „	6500 „	— —	10 „

Az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki (377-6.5)

A huzás visszavonhatlanul 1898. évi június hó 30-án Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára 2 frttal o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővármház, félemelet, a hová a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi sós adóhivatalnál a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyaruló közegeknél.

Budapest, 1898. április hó.

M. kir. lottó-igazgatóság.

174-30.12

közölje velünk becses címét.

Sabaria Kálbászok
és delikateszok

LEVELEZŐ-LAP

utján

s mi azonnal küldjük Önnek
húsáraink, füstölthúsaink és
mindennemű kálbászfelek árjegyzékét
franco díjmentesen

Sabaria-sonka
és disznósr.

ELSŐ SZOMBATHELYI
SERTÉSHIZLALDA ÉS HÚSFÜSTÖLŐGYÁR
SZOMBATHELY.

SZIVATTYUKAT
házi, ipari, mezőgazdasági. építkezési
és egyéb nyilvános célokra
kéz-, járgány és erőhajtásra,

TÜZFECSKENDŐKET
városi, községi,
gazdasági és gyári
tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pócegdör tisztító készülékeket, utcai
öntöző-köcsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt WALSER FERENC)

BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCI-UT 45.

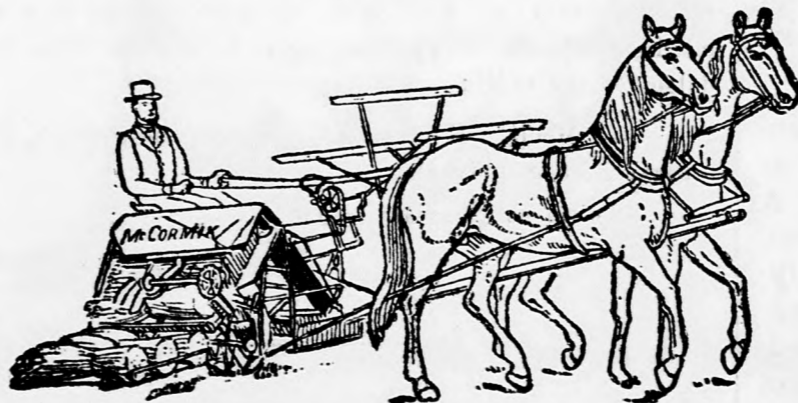
126-40.17

— Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve. —

Mc Cormick

236-16.14

ARATÓ-GÉPEK,

a legjobbak a világon; kévekötk és ma-
rokrakók, Mc Cormick fúkaszalók, eredeti
amerikai köszőrükészülékek, szénagereb-
lyék és szénaforgatók legjutányosabban
beszereshetők

Müller és Weisz czégnél

Budapest,

VI., Gyár-utca 66.